

Εις ανάμνησιν του Colin Ward

Στις 11 Φλεβάρη του 2010 πέθανε ο Κόλιν Γουόρντ (Colin Ward), ο οποίος υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους αναρχικούς συγγραφείς του δευτέρου μισού του εικοστού αιώνα.

Γεννήθηκε σ' ένα προάστιο του Έσσεξ στις 14 Αυγούστου του 1924. Ο πατέρας του ήταν δάσκαλος και η μητέρα του στενογράφος. Οι γονείς του ήταν πολιτικοποιημένοι και ο ίδιος θυμάται να παρακολουθεί ομιλία της Έμα Γκόλντμαν στην πρωτομαγιά του Λονδίνου το 1938. Ο Γουόρντ δεν ήταν καλός μαθητής στο σχολείο και έτσι τα παράτησε όταν έφτασε σε ηλικία 15 ετών και έπιασε δουλειά σε αρχιτεκτονικό γραφείο. Κλήθηκε να υπηρετήσει τον αγγλικό στρατό το 1942, κατά τη διάρκεια του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου και τότε ήταν που ήρθε σε επαφή με τις αναρχικές ιδέες. Τον έστειλαν στη Γλασκόβη, όπου εκεί παρακολουθούσε εβδομαδιαίες συναντήσεις αναρχικών ομάδων και εντυπωσιάστηκε από το λόγο τους. Εκτός αυτού, στη Γλασκόβη υπήρχε η μοναδική βιβλιοθήκη που είχε μια πολύ πλούσια αναρχική βιβλιογραφία (Mitchell Library). Άρχισε λοιπόν από τότε να αρθρογραφεί για αναρχικές εφημερίδες. Όταν αποστρατεύτηκε το 1947, τον κάλεσαν να συμμετέχει στη σύνταξη της εβδομαδιαίας αναρχικής εφημερίδας του Λονδίνου *Freedom*. Το 1966 παντρεύτηκε την Harriet Unwin (κόρη της Dora Russell, που υπήρξε μορφή του αγγλικού φεμινιστικού κινήματος και σύζυγος του φιλοσόφου Bertrand Russell), η οποία είχε ήδη δύο αγόρια αλλά είχε χηρέψει. Απέκτησαν ακόμα ένα γιο μαζί και αργότερα πήραν υπό την κηδεμονία τους (για μικρό διάστημα) άλλα δύο αγόρια. Ένα χρόνο πριν το γάμο του ο Κόλιν Γουόρντ παρακολούθησε ένα ετήσιο σεμινάριο προκειμένου να γίνει δάσκαλος. Δίδαξε στο Wandsworth Technical College μέχρι το 1971, οπότε και επέστρεψε στην αρχιτεκτονική αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα την έκδοση του *Bulletin for Environmental Education* για λογαριασμό του Town and Country Planning Association. Το 1979 παρατάει κι αυτή τη δουλειά για να αφοσιωθεί στο γράψιμο. Μετακομίζει στο Suffolk το 1980, όπου είχε την ευκαιρία να ασχοληθεί αποκλειστικά με το γράψιμο¹.

Από το 1961 μέχρι το 1970 εξέδιδε το αναρχικό περιοδικό *Anarchy*, το οποίο από πολλούς θεωρούνταν το πιο σοβαρό αγγλέζικο θεωρητικό αναρχικό περιοδικό και φιλοξενούσε άρθρα πολλών σημαντικών νέων συγγραφέων, όπως ο Μάρεϊ Μπούκτσιν. Θεωρούσε τον εαυτό του αναρχοκομμουνιστή, όπως είχε δηλώσει άλλωστε και σε συνέντευξη που έδωσε στο Ράδιο 3 του BBC το 1968. Ωστόσο, οι επιρροές του, εκτός από τον Κροπότκιν, προέρχονταν από τον Μάμφορντ αλλά και τον Γκέντες. Το 1973 κυκλοφόρησε το τρίτο του βιβλίο με τίτλο *Anarchy in Action*, το οποίο είχε απήχηση και μεταφράστηκε από τότε σε επτά γλώσσες. Από το 1978 και μετά άρχισε να αρθρογραφεί και για άλλα έντυπα. Ο Γουόρντ υπήρξε, μαζί με τον George Woodcock, τον Max Nettlau και τον Peter Marshall, ένας από τους λίγους ιστορικούς της αναρχικής σκέψης και πράξης². Ωστόσο η ιστορία

1

2

του αναρχισμού δεν ήταν από τα αγαπημένα του θέματα. Ένα από τα ζητήματα με τα οποία ασχολήθηκε πολύ σοβαρά ήταν αυτό της αρχιτεκτονικής. Παρ' όλα αυτά καταπιάστηκε και με μια σειρά άλλων θεμάτων, όπως αυτό της στέγασης, της ελευθεριακής και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, της οικολογίας και άλλα. Ήταν πολυγραφώτατος, αφού εκτός από τα εκατοντάδες άρθρα, έγραψε ή επιμελήθηκε δεκάδες βιβλία. Ένα από τα βιβλία του που επηρέασε πολύ ήταν *Το Παιδί στην Πόλη* που κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 1978, στο οποίο εξέταζε τη δημιουργική χρήση του αστικού περιβάλλοντος από τα παιδιά. Κέρδισε κάποια βραβεία για τα βιβλία του και δίδαξε για ένα ακαδημαϊκό έτος στο London School of Economics.

Αυτοί που τον γνώριζαν λένε ότι ήταν ένας πρόσχαρος και κοινωνικός άνθρωπος, με χιούμορ, που του άρεσε να τραγουδά. Πέθανε στις 11 Φεβρουαρίου του 2010 σε ηλικία 85 χρόνων. Η γυναίκα του Unwin, έπαθε καρδιακή προσβολή δύο μέρες μετά το θάνατό του, καταφέροντας ωστόσο να κρατηθεί στη ζωή.

Ας κλείσουμε με τα δικά του λόγια: «...μια αναρχική κοινωνία, μια κοινωνία που οργανώνεται χωρίς εξουσία, υπάρχει πάντα, όπως ο σπόρος κάτω απ' το χιόνι, ο οποίος έχει θαφτεί υπό το βάρος του κράτους και της γραφειοκρατίας του, του καπιταλισμού και της σπατάλης του, των προνομίων και των αδικιών τους, του εθνικισμού και της αυτοκτονικής πίστης του, των θρησκευτικών διακρίσεων και των προληπτικών διχασμών τους».

Εργογραφία στα ελληνικά

1. *Αναρχισμός*, μτφρ. Γιάννης Πελεγρίνης, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2006.
2. *Ελευθερία της κίνησης, Μετά το αυτοκίνητο*, μτφρ. Γιάννης Καρύτσας-Θανάσης Κουραβέλος, Άρδην, Αθήνα 2009
3. “Η αναρχική κοινωνιολογία του φεντεραλισμού,” μτφρ. Ελίζα Κολοβού & Γιώργος Φράγκος, *Ευτοπία* 17, Ιούνης, 2009, σσ. 33-41.
4. “Μια αναρχική προσέγγιση της πολεοδομίας,” *Ευτοπία* 2, Ιούλιος, 1999, σσ. 8-12.
5. “Ο αναρχισμός σα θεωρία οργάνωσης,” στο Murray Bookchin & Colin Ward, *Αυθορμητισμός και οργάνωση*, Ελεύθερος Τύπος, Αθήνα, 1976, σσ. 62-81.
6. “Φονταμενταλισμός,” μτφρ. Νίκος Παπαδόπουλος & Μαρία Καστανάρα, *Ελευθεριακή Κίνηση* 11, Απρίλιος 1996, σσ. 25-41.

Εργογραφία (μόνοβιβλία)

1. *Violence*, 1970
2. *Work*, 1972.
3. *Anarchy in Action*, 1973.
4. *Vandalism*. Architectural Press, London. 1973.
5. *Utopia*, 1974.
6. *Tenants Take Over*, 1974.
7. *British School Buildings: Designs and Appraisals 1964-74*, 1976.
8. *Housing: An Anarchist Approach*, 1976.
9. *The Child In The City*, 1978.
10. *The Plotlanders*, 1985 (μετον Dennis Hardy).
11. *When We Build Again: Let's Have Housing That Works!* Pluto Press. London, 1985.
12. *Goodnight Campers! The History of the British Holiday Camp*, 1986.
13. *Chartres: the Making of a Miracle*, 1986.
14. *The Allotment: Its Landscape and Culture*, 1988.
15. *The Child in the Country*, 1988.
16. *The Allotment: Its Landscape and Culture*, 1988.
17. *Welcome, Thinner City: Urban Survival in the 1990s*, 1989.
18. *Freedom to Go: After the Motor Age*, 1991.
19. *Reflected in Water: a Crisis of Social Responsibility*, 1997.
20. *Talking Anarchy* (μετον David Goodway), 2003.

21. *Cotters and Squatters: The Hidden History of Housing*, 2004.

22. *Anarchism: A Very Short Introduction*, 2004.

Σταύρος Καραγεωργιάκης

1 Για περισσότερα βιογραφικά στοιχεία βλέπε: Goodway, David, *Anarchist Seeds beneath the Snow, Left-Libertarian Thought and British Writers from William Morris to Colin Ward*, Liverpool University Press, Liverpool, 2006, σσ. 309-325.

2 Βλέπε τα αντίστοιχα ιστορικά έργα: Woodcock, George, *A History of Libertarian Ideas and Movements*, The World Publishing Company, Cleveland and New York, 1962, Nettlau, Max, *Ιστορία της Αναρχίας*, Διεθνής Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1988 & Marshall, Peter, *Demanding the Impossible, A History of Anarchism*, Harper Perennial, London, 1992.

από [Ευτοπία](#)